

REVISIONSNÄMNDENS UTVÄRDERINGSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2023

Revisionsnämnden har enligt kommunallagen § 121 till uppgift att årligen avge en utvärderingsberättelse om huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som samkommunsstämman satt upp har uppnåtts. Revisionsnämnden ska även utvärdera huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt.

Till Optima samkommuns revisionsnämnd hör fem ordinarie medlemmar, som var och en har en personlig ersättare. Samkommunsstämman har valt en revisionsnämnd för mandatperioden 2021–2024, vars sammansättning är följande:

Ordinarie medlemmar

Stefan Högnabba, ordförande

Marina Muukkonen, vice ordförande

Elin Härmälä

Fredrik Back

Roger Pettersson

Personlig ersättare

Ann-Marie Granholm

Christer Fors

Andreas Kronqvist

Hannele Zitting

Johannes Sundqvist

Utvärderingsprocess och informationskällor

Revisionsnämndens utvärderingsarbete sker utgående från en utvärderingsplan för hela mandatperioden. De årliga tyngdpunktsområdena för utvärderingen har definierats i planen. Ett arbetsprogram görs årligen upp för utvärderingen av det aktuella budgetåret.

Revisionsnämnden utvärderar hur de i budgeten fastställda målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts utgående från samkommunens bokslut. Under budgetåret utvärderar revisionsnämnden samkommunens verksamhet genom att ta del av organens protokoll, diskutera med förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal, besöka ett urval av samkommunens verksamhetsenheter och genom att ta del av olika utredningar.

Revisionsnämnden har hållit fem möten för utvärderingen av verksamhetsåret 2023, hört ansvariga tjänsteinnehavare och bekantat sig med olika ansvarsområden enligt arbetsprogrammet. Därtill har revisionsnämnden fördjupat sig i utvärderingsprocessen genom att ordna en intern utbildning i ämnet.

Ekonomichef Lena Sandberg har fungerat som nämndens mötessekreterare. BDO Audiator Ab fungerar som samkommunens revisor med OFGR, GR Helge Vuoti som ansvarig revisor. Yrkesrevisorerna har biträtt vid utvärderingen av verksamheten.

Bindningsregister

Enligt kommunallagen § 84 ansvarar revisionsnämnden för kommunens bindningsregister. Redogörelsen för bindningarna ska lämnas till revisionsnämnden som övervakar att skyldigheten iakttas och tillkännager redogörelserna för samkommunstämmen. Revisionsnämnden kan vid behov uppmana den som är skyldig att lämna en redogörelse att lämna en ny redogörelse eller komplettera sin redogörelse. Under året granskades och godkändes registret. Två förtroendevalda (ersättare i samkommunstyrelsen) har trots uppmaningar inte lämnat in redogörelse över sina bindningar.

Behandling av utvärderingsberättelsen 2022

Med stöd av kommunallagen § 121 är styrelsen skyldig att ge stämman ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder. Revisionsnämndens utvärderingsberättelse för år 2022 behandlades av samkommunstämmen som hölls den 25.5.2023.

Samkommunen hade inga budgetöverskridningar under räkenskapsperioden 2022. Revisionsnämnden hade smärre synpunkter på målstyrningsprocessen, bl.a. ansåg nämnden att utvecklingsbehovet inom samkommunens målstyrning finns inom uppställandet av mål för verksamheten och uppföljning av hur målen uppnåtts samt hur de visuellt framställs.

Stämman fattade inget beslut om att styrelsen skall ge ett separat utlåtande över revisionsnämndens påpekanden varvid utvärderingsberättelsen konstaterades slutbehandlad den 25.5.2023.

Utvärdering av samkommunens ekonomi och budgetutfall 2023

Budgetens lagstadgade struktur och bindande verkan regleras i kommunallagen. Enligt § 110 i kommunallagen ska budgeten bestå av en driftsekonomi- och resultaträkningsdel samt en investerings- och finansieringsdel. Budgeten ska innehålla de anslag och beräknade inkomster som uppgifterna och verksamhetsmålen förutsätter samt en redogörelse för hur finansieringsbehovet ska täckas. Revisionsnämndens huvuduppgift är att utvärdera hur verksamhetsmålen uppnåtts med de budgetmedel som står till förfogande.

Samkommunens enda redovisningsskyldiga tjänsteinnehavare enligt § 125 i kommunallagen är direktör Max Gripenberg. Det enda redovisningsskyldiga organet är samkommunstyrelsen. Samkommunen är uppdelad i resultatområden med budgetansvar. Resultatområdena är underställda samkommunens direktör och är rapporteringsskyldiga inför samkommunstyrelsen. Resultatområdet samkommunens förvaltning leds av samkommunens direktör med undantag för samkommunens administration som leds av

förvaltningschef Mathias Kass. Resultatområdet för utbildningstjänster leds av rektor Ann-May Pitkäkangas. Resultatområdet för lärande leds av rektor Anna-Lena Forsman.

Driftsbudgetens bindningsnivå till samkommunstämmans är verksamhetsbidraget, dvs. netto. Detta innebär att verksamhetsbidraget för resultatområdena inte får överskrida det budgeterade utan samkommunstämmans godkännande.

Det ekonomiska utfallet 2023 är bättre jämfört med budgeten 2023 och utfallet 2022. Samkommunen redovisar ett överskott på 110 000 euro för år 2023. Jämfört med föregående år är överskottet 33 000 euro högre medan överskottet är 112 000 euro bättre än budgeterat.

Verksamhetsintäkterna förverkligades till 100,9 % av driftsbudgeten medan verksamhetskostnaderna uppgår till 100,1 % av budget och överskrids med 19 000 euro. Verksamhetsbidraget uppgår således till 1,22 miljoner euro och är 0,14 miljoner euro jämfört med år 2022.

Samkommunstemman behandlade inga budgetändringar under året.

BUDGETENS UTFALL SAMKOMMUNEN	Bokslut 2022	Budget 2023	Bokslut 2023	AVVIK.
1000 €				
Verksamhetens intäkter	18 315	18 317	18 477	160
Finansiering av yrkesutbildning	16 012	16 436	16 447	11
Övriga intäkter	2 303	1 881	2 030	149
Förändring av produktlager	-132			
Verksamhetens kostnader	-17 010	-17 240	-17 260	-19
Verksamhetsbidrag	1 173	1 076	1 217	141
Finansiella intäkter och kostn.	-15	-48	-42	6
Ansökningsbidrag	1 158	1 028	1 175	147
Avskrivningar	-1 160	-1 110	-1 144	-34
Räkenskapsperiodens resultat	-2	-82	31	112
Ökning/minskning av avskr. deft	79	79	79	
Extraordinära poster				
Extraordinära intäkter				
Räkenskapsperiodens överskott/underskott	77	-2	110	112

Budgetutfallet per ansvarsområde redovisas i bokslutet gentemot samkommunsstämmans fastställda mål. Ansvarsområdet för förvaltning redovisar en överskridning på 52 000 euro.

Resultaträkningens förverkligande per ansvarsområde	Budgetavvikelse netto
Utbildningsenheten (lärande + utbildningstjänster)	+ 193 000
Samkommunens förvaltning	- 52 000

Anslagen i investeringsdelen står till respektive ansvarsområdes förfogande för de ändamål och till de belopp som samkommunsstämman godkänt. På ansvarsområdesnivån är bindningsnivån netto. Nettoinvesteringskostnaderna uppgick till 384 000 euro och underskred budgeten med ca 136 000 euro. Investeringsanslagen förverkligades i huvudsak enligt planerna men kostnaderna blev lägre.

Lånestocken minskade med 800 000 euro och uppgick i bokslutet till 1,3 miljoner euro. Både investerings- och finansieringsdelarna förverkligades inom ramarna för fastställda budgetanslag.

Samkommunens ackumulerade överskott jämte avskrivningsdifferens uppgick vid årsskiftet till ca 9 miljoner euro. Samkommunen har en stabil ekonomi och klarar vid behov av att hantera svårare år. Revisionsnämnden konstaterar att samkommunen har en god budgetdisciplin, att budgeten till väsentliga delar har iakttagits beträffande ekonomin samt att samkommunens ekonomi är i balans enligt kommunallagens bestämmelser.

Utvärdering av målsättningarna för verksamheten

Utbildningsenheten

Utbildningsenheten Optima består av resultatområdena utbildningstjänster och lärande.

Under året hade revisionsnämnden speciell fokus på utbildningstjänsterna och stödfunktionerna. Rektor Ann-May Pitkäkangas informerade om verksamheten inom resultatområdet för utbildningstjänster. Därtill informerade ansvarig koordinator Sanna Björkell-Käldström om antagningsprocessen, ansvarig koordinator Susanne Gunell presenterade verksamheten för studerandeservicen och ansvarig koordinator Carolina Isomaa presenterade finansieringsprocessen. Informationen var detaljrik och de efterföljande diskussionerna var givande.

Optima beviljades finansiering för 1179 målinriktade antal studerandeår år 2023. Utfallet blev 1220 vilket innebär att studerandeåren förverkligats till 103,5% av de oviktade studerandeåren enligt finansieringsbeslutet. Detta innebär i sin tur att samkommunen har fler studerande än vad man får finansiering för. För närvarande har detta ingen större inverkan på samkommunens ekonomi, eftersom verksamheten visar överskott.

SAMKOMMUNENS EKONOMI	Bokslut	Bokslut	Bokslut
2021-2023, SAMMANDRAG	2021	2022	2023
Finansiering av yrkesutbildning (1000 €)	16 133	16 012	16 447
Förverkligade studerandeår	1 219	1 293	1 220
Avlagda examina	460	418	537

Redovisningen av målmätarna och måluppföljningen har i bokslutet 2023 gjorts tydligare eftersom presentationen sker i matrisform i stället för löptext. Den nuvarande verksamhetsberättelsen ger enligt vår mening en bättre helhetsbild över huruvida måluppfyllnaden har uppnåtts. Överlag är målsättningarna högt satta utan att vara realistiska och de mål som inte uppnåtts ligger nära målnivån.

Miljökunnsande och hållbar utveckling är centrala teman bland resultatmålen. Ett av resultatmålen för 2030 är att andelen miljömässigt kunniga personal och studerande ska vara minst 80 %. Detta mål hade en förverkligandegrad på 65 % enligt bokslutet 2023. Miljökunnsande är inte nödvändigtvis så lätt att mäta rent objektivt, varvid målmätarna kunde preciseras. Till ganska stor del är miljökunnsande hur och på vilket sätt vi tar fram vår energi samt hur vi bäst hushåller med våra resurser.

Samkommunens förvaltning

Ett centralt mål för utvärderingen är samkommunstyrelsen, som ansvarar för att leda samkommunens verksamhet, administration och ekonomi och som en del av koncernledningen, ansvarar för att genomföra ägarstyrning och organisera koncerntillsynen. Revisionsnämnden förde under året utvärderingsdiskussioner med direktör Max Gripenberg och förvaltningschef Mathias Kass och personalchef Linda Granberg. IKT-ansvarig Dennis Forsström, Lena Nyman-Lehtinen, ansvarig koordinator och kvalitetskoordinator Staffan Sunabacka informerade revisionsnämnden om arbetet med IT-säkerheten och GDPR. Fastighetschef Tom Grön presenterade arbetet med fastigheterna. Chefen för matproduktion och uthyrning Åsa Anderssén-Tynkkynen presenterade verksamheten för matproduktion och uthyrning.

Direktören föredrar ärenden för styrelsens behandling medan förvaltningschefen fungerat som protokollförare. Enligt verksamhetsberättelsen höll styrelsen 9 möten under år 2023, vid vilka sammanlagt 80 protokollförda ärenden behandlades.

Den ekonomiska målsättningen uppnåddes inte till alla delar i och med att verksamhetsbidraget blev 52 000 euro sämre än budgeterat. Avvikelsen beror på att personalkostnaderna förverkligades något högre än budgeterat. Trots överskridningen så har tjänsteinnehavarna vidtagit åtgärder för att bromsa kostnadsutvecklingen på material och köptjänsterna, bland annat genom att se över olika ramavtal.

Budgetens utfall 2023	Bokslut	Budget	Bokslut	Avvik.
SAMKOMMUNENS FÖRVALTNING	2022	2023	2023	
1000 €				
Verksamhetens intäkter				
Övriga intäkter	706	616	745	129
varav:				
* administration, ekonomi och personal	88	76	79	-3
* fastighetstjänster	79	42	79	37
* matproduktion och uthyrning	538	498	587	90
Verksamhetens kostnader	-4 312	-4 318	-4 499	-181
varav:				
* administration, ekonomi och personal	-941	-981	-951	29
* fastighetstjänster	-2 260	-2 296	-2 402	-106
* matproduktion och uthyrning	-1 111	-1 041	-1 145	-104
Verksamhetsbidrag	-3 606	-3 702	-3 754	-52

Förvaltningen har en övervakningsfunktion för hela samkommunen och samkommunkoncernen, enligt verksamhetsberättelsen har inga väsentliga brister noterats under året. Revisionsnämnden har tidigare efterlyst klara och mätbara målsättningar beträffande fastigheterna eftersom fastighetsmassan är stor. Under året utfördes en kartläggning av fastigheterna och en teoretisk reparationskund har presenterats för styrelsen.

Samkommunens koncern

Under året fördes en utvärderingsdiskussion med VD Kaj Sundvik som informerade om verksamheten och ekonomin för OptimaPlus Ab.

Samkommunen upprättar ett koncernbokslut där dotterbolagets bokslut konsolideras med samkommunens bokslut. Koncernresultaträkningen uppvisar ett överskott på 95 000 euro då bolagets vinst på 17 000 euro beaktats. Bolaget har inga egna lån och likviditeten var vid årsskiftet god.

Bolagets resultatmål för 2023 var följande:

Målsättning	Område	Mätare
Ekonomisk	Lönsamhet	Enligt bolagets budgeterade omsättning
Ekonomisk	Avkastning på investerat kapital	30%
Verksamhet	Större volymer i verksamheten	Enligt bolagets målsättning för antal kursdeltagare och kurser.
Verksamhet	Naturlig samarbetspartner till regionens företag och organisationer.	Medelvitsord på 4,5 av i kursutvärderingarna (skala 0-5)

Enligt verksamhetsberättelsen har verksamheten analyserats mot de resultatmål som blivit uppställda för 2023. Bolaget hade 4 uppställda resultatmål för 2023. Resultatmålen hade, förutom ett, 2-4 delmål. Inget av de resultatmål som hade mätare knuta till sig uppnåddes i sin helhet men något delmål uppnåddes inom varje resultatmål. Revisionsnämnden noterar att resultatmålen inte har redovisats på det sätt som de är uppställda i budgeten.

Personalen

En skild personalrapport har uppgjorts som bilaga till bokslutet. Personalchef Linda Granberg presenterade rapporten den 4.4.2024. Samkommunen hade vid årsskiftet en aktiv personalstyrka på 228 personer. Antalet årsverken uppgick till 213. Anställningarna är heltids- och deltidsanställningar i huvudsyssla, och av dessa finns såväl anställningar tillsvidare som visstidsanställningar. Personalens antal har minskat med 9 personer sedan föregående årsskifte.

Anställda 31.12.2023	Anställda sammanlagt			Tids- bundna	Års- arbeten
	Heltid	Deltid	Totalt		
Samkommunens förvaltning					
- Administration, ekonomi och personal	10		10		9,6
- Matproduktion och uthyrning	13	1	14	1	15,7
- Fastighetstjänster	8	5	13		12,4
Optima utbildningsenhet					
- Utbildningstjänster	1		1		1
Antagning och studier	7	2	9	1	8,6
Marknadsföring, IKT	5	0	5	1	5,1
Strategier och planering	3	2	5	2	3,9
Studenteranservice	9	3	12		11,3
- Lärande	1		1		2
Team 1	7	22	29	7	24,2
Team 2	19	13	32	11	27,2
Team 3	18	4	22	3	20,1
Team 4	21	11	32	9	30,4
Team 5	18	1	19	6	19,4
Team 6					
Team 7	15	9	24	8	22,3
Totalt	155	73	228	49	213,2

Enligt personalrapporten registrerades det i HR-programmet Sympa 2770 sjukfrånvarodagar under året. Detta är en minskning med 1313 dagar jämfört med år 2022. Den genomsnittliga sjukfrånvaron uppgick per anställd till 13 dagar. Här bör man beakta att flera korta sjukfrånvaron för en enskild anställd räknas ihop och att det inte går

att dra några absoluta slutsatser baserat på minskningen av sjukfrånvaron. Sjukfrånvaron har minskat i kategorierna 1-7 dagar, 8-29 dagar, 60-89 dagar, men ökat något i kategorierna 30-59 dagar, 90-179 dagar och över 180 dagar.

Under slutet av 2022 genomfördes senaste stora personalenkät bland personalen. Personalens deltagande i enkäten var på en god nivå, svarsprocenten uppgår till 85,6%, vilket ger bra tillförlitlighet till enkätsvaren. Av Optima samkommuns medarbetare har 86 % (2022 94 %) haft dokumenterade utvecklingssamtal i HR-programmet.

Centrala slutsatser och förslag till åtgärder 2023

Revisionsnämnden bedömer att målsättningarna för verksamheten och ekonomin för år 2023 till väsentliga delar har uppnåtts och att verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt. Redovisningen av målmätarna och måluppföljningen har gjorts tydligare vilket enligt vår mening ger en bättre helhetsbild.

Revisionsnämnden riktar ett stort tack till förtroendevalda, tjänsteinnehavare och personal för alla utvärderingsdiskussioner som förts under året samt för det goda arbete som gjorts!

Jakobstad den 18 april 2024

Stefan Högnabba
ordförande

Marina Muukkonen
vice ordförande

Elin Härmälä
medlem

Fredrik Back
medlem

Roger Pettersson
medlem